

OŠ "Mladost"
Osijek

	4.1. Poštujemo različitosti	7. i 8. razred
--	------------------------------------	----------------

<p>Sažetak nastavne jedinice</p> <p>U uvodnome dijelu sata učenici će navesti primjere iz svakodnevnice u kojima su čuli govor mržnje. Pogledat će video <i>Dislajkaj mržnju</i> i razgovarati o situacijama kad su se našli u društvu s osobama koje su se koristile govorom mržnje ili su se i sami koristili. Rješavat će kviz <i>Prepoznaj govor mržnje</i>. U završnome dijelu sata učenici će navesti primjere suprotstavljanja govoru mržnje i poštivanja različitosti te odgovoriti na pitanja iz udžbenika.</p>	<p>Cilj i ishodi učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prepoznati situacije u kojima su ugrožena ljudska prava – prijaviti neprimjerene sadržaje na mrežnim stranicama – prepoznati govor mržnje – reagirati na govor mržnje
---	--

Korelacija: Povijest, Biologija, Sat razrednika

Nastavna sredstva i pomagala: video *Dislajkaj mržnju*, listić s pitanjima za kviz *Prepoznaj govor mržnje*, tableti

Uvodni dio

Motivacijske aktivnosti

5 minuta

Sat započinjemo pitanjem učenicima jesu li se kad susreli s jezikom mržnje *online*. (Nema potrebe učenike pitati da detaljno navedu primjere, iako mogu ako to žele. U redu je i ako se nitko nije susreo s tim.) Objasnimo da postoje primjeri mržnje koje vode određene grupe i da se s mržnjom na internetu može susresti u različitim oblicima.

Na koji se način govor mržnje može javiti?

Primjeri odgovora:

- nazivati ljude pogrdnim imenima i vrijeđati ih na vjerskoj, rasnoj, nacionalnoj osnovi i sl.
- govoriti o ljudima na osnovi predrasuda
- slanjem uvredljivih poruka elektroničkom poštom, govorom mržnje na Facebooku ili Twitteru...

OŠ "Mladost"
Osijek

Glavni dio

35 minuta

Aktivnost 1

Video *Dislajkaj mržnju*

https://www.youtube.com/watch?v=rH4exQH_eI8

Nakon gledanja videa *Dislajkaj mržnju* razgovaramo s učenicima:

- Jeste li kad bili u situaciji da se netko u vašoj okolini koristio govorom mržnje?
- Nudimo učenicima različite situacije s primjerima govora mržnje: Vani si s prijateljima i oni krenu dobacivati uvredljive komentare nekome tko izgleda drukčije ili je druge boje kože. Gledate zajedno utakmicu i netko iz tvoga društva rječnikom mržnje govori o igračima suparničke momčadi. Netko se na društvenim mrežama izražava govorom mržnje o nekome tvome prijatelju/poznaniku.
- Pišu li vaši prijatelji na društvenim mrežama uvredljive komentare?
- Jesi li se ti kad koristio govorom mržnje? Jesi li kad pisao drugima uvredljive komentare ili komentare na račun nekoga trećeg? Jesi li se kad koristio SMS-om da nekome prijetiš, vrijeđaš ga ili pišeš neprimjerene komentare o nekome trećem? Jesi li se kad izrugivao drugima zbog njihova izgleda, podrijetla ili obitelji?

Ako je tvoj odgovor i na jedno od ovih pitanja *DA*, koristio si se govorom mržnje.

Učenici se upoznaju s definicijom govora mržnje.

Aktivnost 2

Učenici rješavaju kviz *Prepoznaj govor mržnje*.

<http://www.petzanet.hr/Portals/0/Kurikulum/Igre/Modul4/4.1/index.html>

Situacije i dvojbe u kvizu povezane su s različitim situacijama. To uključuje:

- identificiranje, prepoznavanje jezika mržnje
- prerusene, prikrivene stranice mržnje
- različite načine zadobivanja potpore, npr. mrzitelji koji buntovnom glazbom privlače adolescente
- pomoć prijateljima koji su na rubu mržnje
- *online* uznemiravanje
- kako odgovoriti mržnji na internetu.

Čitaju svaku situaciju i odlučuju se za jedan od ponuđenih odgovora: a), b) ili c).

Učiteljica/učitelj s učenicima raspravlja o svakoj situaciji i daje im povratnu informaciju o odabranome odgovoru.

Kad završe raspravu, učenicima naglasimo da je u svakome scenariju odgovornost na svakome od nas što učiniti kad se susretnemo s jezikom mržnje. Objasnimo im da je to zadatak koji nitko drugi neće odlučiti umjesto nas. Važno je znati prepoznati govor mržnje u različitim okruženjima i oblicima te ispravno reagirati!

Učenici će u udžbeniku pročitati načine suprotstavljanja govoru mržnje na internetu i dopuniti ih svojim prijedlozima.

Završni dio

Aktivnost za zaokruživanje nastavne jedinice

5 minuta

Pitanja:

1. Što je govor mržnje?
2. Objasnite na koji način govorom mržnje kršimo ljudska prava.
3. U kojim se oblicima javlja mržnja na internetu?
4. Kako se suprotstaviti govoru mržnje?

Dodatne aktivnosti

Pogledati edukativni plakat *10 koraka protiv govora mržnje na internetu*:

http://www.mup.hr/UserDocsImages/topvijesti/2014/svibanj/Plakat_10_koraka_protiv_govora_mrznje_na_internetu.pdf.

Upoznati se sa sadržajem brošure *Nasilje preko interneta*, izdavač Savjetovalište „Luka Ritz“:

<http://www.dislajkamrznju.hr/content/download/10076/75819/file/Nasilje%20preko%20interneta.pdf>.

Pogledati ulomak iz filma Charlieja Chaplina *Veliki diktator* – „Najbolji govor ikada – govor protivmržnje!“: <http://youtu.be/AEkDgPqzoFE>

Pogledaj video o nepoštivanju različitosti : <http://www.athinline.org/videos/61-library>.

Obiteljske aktivnosti

Zajednički istražiti na koji se način i u kojemu obliku možemo susresti s govorom mržnje na mrežnim stranicama: društvene mreže (Facebook, MySpace), glazbeni i videoservisi (iTunes, YouTube), sadržaji kreirani od strane korisnika (DeviantArt, Pictogame), internetski izvori (Wikipedija), umrežene igre. Razgovarati o načinima suprotstavljanja govoru mržnje na pojedinim stranicama.

Literatura

Mrežna stranica Comon Sense Media: <http://www.common sense media.org>

Mrežna stranica Nacionalne kampanje NE govoru mržnje na internetu:

<http://www.dislajkamrznju.hr/>

Mrežna stranica Media Smarts: www.mediasmarts.ca

Prilozi

Video *Dislajkam mržnju*: https://www.youtube.com/watch?v=rH4exQH_eI8

Kviz za učenike *Prepoznaj govor mržnje*:

<http://www.petzanet.hr/Portals/0/Kurikulum/Igre/Modul4/4.1/index.html>

OŠ "Mladost"
Osijek

Prilog 1

KVIZ *Prepoznaj govor mržnje*

Kviz pitanja

Pitanje br. 1

Rudi je poslao prijatelju poveznicu na članak o prenapučenosti s Wikipovijesti (izmišljena stranica povijesne enciklopedije) kako bi se njime mogao koristiti u radu na školskom projektu. Iako veći dio članka djeluje pouzdano, članak sadržava i sljedeće rečenice: „ U posljednje dvije godine sve više je doseljenika u našem gradu. Prenapučenost postaje problem u gradu u kojemu već imamo problem loših uvjeta stanovanja (npr. problem zbrinjavanja otpada, prometna zagušenost) nedostatak radnih mjesta i sve veći porast kriminala. Novih stanovnika sve je više i šire se poput zaraze koju je nemoguće iskorijeniti.“

Na temelju čega se može zaključiti da je u članku upotrijebljen govor mržnje?

- Kaže da je prenapučenost posljedica dolaska doseljenika.
- Članak dehumanizira određenu skupinu.
- Članak daje samo jednu stranu priče.

Najbolji odgovor: b) Dehumanizira određenu skupinu.

Povratna informacija: Nije pogrešno reći da doseljenici doprinose većoj naseljenosti ili većemu broju stanovnika ako potkrijepite svoj argument činjenicama i logikom, ali ovaj članak prelazi granicu. Govoreći o doseljenicima kao o zarazi koju je nemoguće iskorijeniti, grupa šalje poruku da je u redu nekoga mrziti i okrivljavati bez argumenata.

Pitanje br.2

Učeniku je pokazan članak o prenapučenosti s Wikipovijesti (zapis svih promjena učinjenih na članku) iz kojega se može vidjeti da je uvredljiva rečenica dodana od strane korisnika pod imenom „Graničar“. Jedan od razloga zašto treba posumnjati u vjerodostojnost stranice poput Wikipovijesti je što svatko može na njoj pisati i uređivati tekst. Pogledom u povijest uređivanja može se vidjeti tko je dodao taj dio u članak.

Što bi učinio s onim što si zatekao u članku?

- Poslao e-poštu administratoru.
- Izbrisao sadržaj mržnje.
- Označio zastavicom za čišćenje

Najbolji odgovor: c) Označio zastavicom za čišćenje.

Povratna informacija: Nema smisla slati e-poštu administratoru. Enciklopedije koje kreiraju sami korisnici i nemaju administratore. Možete sadržaj izbrisati i sami, ali autor ga može opet staviti. Stavljanje zastavice za brisanje govori ljudima da ne trebaju sadržaj uzimati kao izvor i daje na znanje urednicima da članak treba popraviti.

OŠ "Mladost"
Osijek

Pitanje br.3

Rudi prijatelju Luji šalje poveznice na video s nastupa benda zvanog Osvajači svemira.

Lujo slijedi link na Space Tone (izmišljeni ekvivalent za YouTube) i slušajući, utvrdi da je to glazba s govorom mržnje.

Teško je povjerovati da je tako nešto na Space Toneu. Što bi trebao učiniti?

- a) Označiti zastavicom.
- b) Kliknuti palac dolje.
- c) Ostaviti zlonamjeren komentar.

Najbolji odgovor: a) Označiti zastavicom.

Povratna informacija: Space Tone dobiva tisuće videa svakoga dana i oni se pouzdaju u gledatelje da im jave takve stvari. Označavanje zastavicom upoznat će administratora da treba odlučiti je li video protiv njihovih pravila (uvjeta korištenja), a sadržaj te pjesme svakako je protiv. To je mnogo bolje od lošega komentara ili palca dolje.

Pitanje br. 4

Lujo pita Rudija zna li on o čemu je zapravo riječ, kakva je to glazba. Rudi zanemaruje to pitanje i kaže da će ići na koncert Osvajača svemira sljedeći vikend.

Pretpostavljaš da Rudi zna o čemu je riječ, ali ne shvaća ozbiljno. Što bi trebao učiniti?

- a) Ništa.
- b) Odbaciti njegovo prijateljstvo.
- c) Razgovarati s njegovim prijateljima ili roditeljima.

Najbolji odgovor: c) Razgovarati s njegovim prijateljima ili roditeljima.

Povratna informacija: Mnoge grupe mržnje koriste se glazbom kako bi širile govor mržnje. Svatko komu je stalo do Rudija trebao bi ga upozoriti i odvratiti od uključivanja u takvu grupu.

Pitanje br. 5

Igrajući *online* igru Zemlja snova (slično igrama World of War craft ili Run escape), učenik može čuti jezik mržnje usmjeren prema hrvatskome igraču od strane igrača The best boy.

Vidjeli ste dosta primjera govora mržnje u igri Zemlja snova. Što ćete učiniti?

- a) Reći The best boyu da to nije u redu
- b) Ubiti njegov lik.
- c) Prijaviti ga moderatoru.

Najbolji odgovor: Prijaviti ga moderatoru.

Povratna informacija: Lijepo je zauzeti se protiv mržnje, ali malo je vjerojatno da će The best boy poslušati. Većina *online* igrice ima stroga pravila korištenja protiv govora mržnje i zabranit će takvim igračima igru. Osigurajte dokaze.

OŠ "Mladost"
Osijek

Pitanje br. 6

Dara šalje prijatelji poveznicu na članak koji upozorava na opasnost od stjenica i traži od nje da pošalje dalje. U članku se vidi da autor krivi doseljenike za zarazu.

Građani već nekoliko mjeseci vode borbu sa stjenicama koje su preplavile grad. Stariji stanovnici kažu da ne pamte da je prošlih godina bilo toliko kukaca kao sada. Ono što je neobično jeste i to da su stanište našle u urbanim dijelovima grada, najčešće u stambenim zgradama. Stručnjaci smatraju da im pogoduje toplo vrijeme, neuobičajeno za ovo doba godine. No građani su u strahu jer im se ove krvopije zavlache u drveni namještaj, pod itd. i vrlo ih se teško riješiti. To je samo jedan primjer u nizu loših posljedica na naš grad uzrokovanih dolaskom stanovništva iz siromašnijih dijelova svijeta.

Što ćeš učiniti?

- a) Istražiti slučaj.
- b) Kopirati i zalijepiti.
- c) Ostaviti komentar.

Najbolji odgovor: a) Istražiti slučaj.

Povratna informacija: Bolje spriječiti nego liječiti. Istražili ste na pouzdanome izvoru – enciklopediji ili u ministarstvu zdravlja. Oni kažu da se stjenice javljaju jer su postale otporne na pesticide. Sad možete odbaciti ovaj članak i upozoriti prijatelje.

Pitanje br.7

Članak o doseljenicima nalazi se na stranici koja želi poduprijeti raspravu o njihovoj ulozi, ali u članku se oni povezuju sa širenjem zaraze.

Što možeš zaključiti o članku?

- a) Kažu da su doseljenici odgovorni za stjenice.
- b) Daju samo jednu stranu priče.
- c) Pokušavaju vas uvjeriti zastrašivanjem.

Najbolji odgovor: c) Pokušavaju vas uvjeriti zastrašivanjem.

Povratna informacija: Davanje samo jedne strane priče govori da mrežna stranica nije pouzdana, ali ne i da se izravno koristi jezikom mržnje. Ono što pokazuje da je to neprimjerena stranica koja širi mržnju, jest taktika kojom se koriste u članku, taktika zastrašivanja od doseljenika.

Pitanje br. 8

Što bi bilo najbolje učiniti na temelju prethodnih spoznaja o mrežnoj stranici?

- a) Napisati zlonamjerni komentar administratoru.
- b) Kontaktirati poslužitelja i tražiti da ukloni stranicu.
- c) Kontaktirati policiju.

Najbolji odgovor: b) Kontaktirati poslužitelja i tražiti da ukloni stranicu.

Povratna informacija: Komentar bi mogao učiniti da se osjećate bolje, ali poslužitelj može stranicu ukloniti.